No. 125. 1843.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk

NIEUWS-BLAD.

DINGSDAG 17 OCTOBER.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 14den October.

Het traktaat van koophandel tusschen Frankrijk en Sardinie is nog slechts door den heer *Guizot* geteekend, maar niet geratificeerd geworden; men wil daarmede wachten tot de kamers bijeen zijn, aangezien de heer *Guizot* niet voor zijne verantwoordelijkheid wilde nemen de veranderingen, bij dit traktaat opzigtelijk den invoer van het slagtvee gemaakt.

— De hertog *van Montpensier* bevindt zich ongesteld te Metz. De geneesheer van het hof, *Pasquier*, is derwaarts vertrokken om den Prins te verzorgen.

— Reeds voor veertien dagen moest, naar gezegd wordt, de graaf *de St. Aulaire* op zijn gezantschapspost naar Londen terugkeeren, en men beweert zelfs dat de diplomatieke aangelegenheden zijne tegenwoordigheid bij het kabinet van St. James zeer noodzakelijk maken. Maar dezelfde reden, die belet heeft een gezant naar Berlijn te zenden, houdt hem ook nog in Frankrijk terug. Men vreest namelijk dat zijne positie tijdens het verblijf van den hertog *van Bordeaux* te Londen, te moeijelijk zou kunnen worden. Intusschen vermeent men hier te weten dat gezegde hertog, die onder den naam van graaf *van Chambord* reist, niet officieel aan het hof van koningin *Victoria* zal ontvangen worden; maar daar hij waarschijnlijk door den hoogen britschen adel zal ontvangen worden, wilde de heer *St. Aulaire* zich niet in dezelfde salons met hem bevinden. — Verscheidene voormalige dienaars van den oudsten tak der Bourbons hebben zich naar Londen begeven, om eene soort van hof voor den jongen hertog zamen te stellen.

Reeds sedert eenige dagen hebben overigens de dagbladen zich in gis- [illegible] en bijna alle schreven hem het oogmerk toe, om pogingen tot terugkeering in Frankrijk te wagen. Thans wil een dier bladen weten, dat de jonge Vorst, van de onmogelijkheid overtuigd, om ooit den troon zijner Vaderen te beklimmen, het oog op dien van Griekenland geslagen heeft, en dit denkbeeld aan dat eener huwelijksvereeniging met eene Russische Grootvorstin verbindt. Men gelooft echter niet, dat Keizer *Nikolaas*, door wien zoodanige vereeniging reeds eenmaal van de hand is gewezen, daarin thans zou toestemmen.

Onder de verdere geruchten behoort ook, dat de hertog *George van Cambridge* tot Koning van Griekenland zou worden gekozen, de hertog *van Leuchtenberg* zou geplaatst worden op den nieuw gevormden troon van Moldavië en Wallachije, terwijl een der Fransche Prinsen zou benoemd worden tot Onderkoning van Algiers en Regent van Tunis.

— Met de eerste dagen van November zal de koninklijke familie St. Cloud verlaten om de Tuilerien weder te betrekken.

— Volgens de jongste telling bedraagt de bevolking van Frankrijk 34,494,875 zielen; in 1831 leverde de volkstelling op 32,569,223 zielen; in 1820, 30,461,875 zielen; in 1802, 27,349,603 zielen; in 1789, 25,065,883 zielen; in 1762, 21,769,163 en in 1700 19,669,320; in anderhalve eeuw zal dus de bevolking van het rijk bijna verdubbeld zijn. — De bevolking van het Seine-departement bedraagt alleen bijna anderhalf millioen zielen.

— Omtrent de gebeurtenissen in Spanje heeft het gouvernement weder de volgende telegraphische berigten bekend gemaakt:

Bayonne, 13 *October*.

» Almeria heeft zich in den avond van den 5den onderworpen. — Granada was den 6den rustig.

» Den 10den was men nog steeds in onderhandeling nopens de overgave van Saragossa.

» De heer *Grobestins* heeft den 8sten zijne geloofsbrieven als Nederlandsch residerend minister overhandigd."

Perpignan, 12 *October*.

» Den 9den heeft de junta de vreemdelingen uitgenoodigd om Barcelona te verlaten, verleenende hun daartoe vier en twintig uren tijds

» Den 10den zijn de Franschen vertrokken en hebben zich ongestoord ingescheept. De consul heeft zich met zijne kanselarij te Barcelonetta gevestigd.

» Denzelfden dag hebben de batterijen der insurgenten en de forten door de troepen van het leger bezet, de gebruikelijke eereschoten gedaan ter gelegenheid van den naamdag der Koningin."

» De kommandant *Mutiels*, door de bevolking vervolgd, heeft zich op genade aan den kommandant van Tortosa overgegeven.

» De groote wacht van de fransche poort te Girona is met haren kapitein tot den generaal *Prim* overgeloopen."

Volgens een berigt uit Barcelona van den 8sten heeft de nieuwe kapitein-generaal *Sanz* de provincie Barcelona in staat van beleg verklaard en alle gemeenschap met de hoofdstad afgesneden.

— In bijzondere berigten uit Perpignan van 8 October leest men het volgende:

» Te Barcelona blijft het bij het oude. Te Girona is eene wapenschorsing voor drie dagen gesloten, ten einde de gesneuvelden te begraven en de gekwetsten te verzorgen. Naar het schijnt heeft *Prim* bij den aanval op de citadel van Girona een zeer aanzienlijk verlies geleden. Een desertéur van de troepen van *Prim*, die op Franschen bodem is aangekomen, verhaalt, dat dit korps aan groote ontberingen is blootgesteld; de soldaten hadden sedert veertien dagen niets dan slecht brood en hoegenaamd geene soldij ontvangen. Op den langen marsch van Barcelona naar Girona (22 uren afstands) was hun slechts een ration brood uitgedeeld. Het grootste gedeelte der nationale garde van *Wich* is naar Girona op weg gegaan, om zich bij *Prim* te voegen.

— Ter beurze van heden (14 October) waren genoteerd: 5 pCt. 121,15; 3 pCt. 81,75; Spanje 29¼; Passive 5⅝; Rom. L. 106½.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 13den October.

De manoeuvres van het 10de legerkorps van het Duitsch verbond hebben den 8sten dezer bij Luneburg een einde genomen. Dezelve werden bijgewoond door twee Koningen (van Pruissen, en van Hanover), door 19 Hertogen en Prinsen, en door vele Hoofdofficieren. Bij de veldmanoeuvres, op den 6den dezer, deed de Koning van Hanover de geheele kavalerie in parademarsch voorbij den Koning van Pruissen trekken. De Hertog van Brunswijk voerde zelf zijne hussaren, de Groothertog van Mecklenburg zijne dragonders en de Landgraaf van Hessen zijne Holsteinsche ruiters aan. De troepen zijn naar hunne garnizoenen teruggekeerd, en hebben aan geene bijzondere ziekten geleden, gelijk men verspreid had.

— De Prins van Pruissen, de Prinsen *Karel* en *Albert* van Pruissen, Prins *Frederik* der Nederlanden, onder den naam van *Baron van Breda*, hebben, onder strict *incognito*, den 8sten dezer een bezoek te Hamburg afgelegd, en de voornaamste merkwaardigheden dier stad bezigtigd.

— Volgens zwitsersche dagbladen is in de onlangs te Lucern gehoudene conferentie van de zoogenaamde katholijke kantons, ter zake van het door den Landdag genomene besluit omtrent de kloosters in Aargau, eenparig vastgesteld, om bij de gezamentlijke kantons-regeringen ernstig aan te dringen op het intrekken van dat besluit, en heeft de meerderheid der conferentie [illegible] dat de katholijke kantons zich van alle gemeenschap met de overige zouden afzonderen, ingeval dat besluit niet zou zijn ingetrokken; doch heeft de minderheid zich hiertegen verklaard, en is dien ten gevolge besloten, om de bewuste bedreiging voorshands achterwege te laten. Men voegt er bij, dat de partij der geestelijkheid hiermede geen genoegen neemt; — dat zij bij voortduring werkzaam is, om de menigte, ter zake van het bedoelde Landdagsbesluit, in beweging te brengen, — en dat zij in haren tegenstand ijverig aangespoord wordt door den pauselijken nuntius. — Bij voortduring loopen dan ook geruchten omtrent belangrijke en hoogstbedenkelijke stappen, welke van den kant van sommige katholijke kantons zouden te wachten zijn, en de regering van het kanton Bazel schijnt aan deze ge-

rachten zoo veel gewigt te hechten, dat zij besloten heeft om in geschrifte eene ernstige mededeeling te doen aan de vijf kantons, welke de bovenvermelde conferentie hebben bijgewoond. Den 5den dezer zijn de burgemeester *Fry* en een der raadsheeren van Bazel met deze mededeeling naar Lucern vertrokken, met last, om daar en bij de overige kantons-regeringen den inhoud van dien brief door mondelinge voorstellingen te ondersteunen.

— Den 3den dezer is te Triëst een vrij hevige schok van aardbeving gevoeld, zijnde de tweede sedert drie weken. Op beide dagen zijn ook in Dalmatië schokken bespeurd. Men brengt daarmede in verband de uitbarsting van een' vuurspuwenden berg op het eiland Meleda, nabij Ragusa.

Volgens brieven uit Ancona, zou op het bergachtige eiland Meleda of Melada, in de Adriatische zee, bij Ragusa, een vulkaan ontstaan zijn. In den nacht van den 14den op den 15den Augustus gevoelde een schip, hetwelk zich in de nabijheid van dit eiland bevond, hevige schuddingen gedurende den tijd van 4 uren, waarna men uit het midden van het eiland lava zag stroomen. In den volgenden nacht bemerkte men op het eiland 7 verschillende kraters, welke brandende stoffen uitwierpen. De bevestiging zal men afwachten, dewijl andere ooggetuigen een boschbrand op dat eiland meenen waargenomen te hebben.

ENGELAND.

LONDEN, den 13den October.

De hertog *van Bordeaux* is te Hull aangekomen, en van daar naar Schotland vertrokken. Z. K. H. schijnt nog eenigzins lijdende aan het toeval, dat hem voor geruimen tijd getroffen heeft.

— De tijdingen uit Zuid-Wales luiden gunstiger.

Uit Ierland verneemt men, dat *O'Connell* wel in het afscheidings-genootschap blijft voorzitten, en in zijn denkbeeld van eene wetgevende scheiding volhardt; doch dat zijne taal toch eenigzins bedaarder is geworden, na de krachtige houding, welke het bewind thans heeft aangenomen. Er komen voorts in Ierland nog meer troepen, en eenige, op welke men meent niet te kunnen rekenen, zijn afgedankt.

— Onze ministeriële bladen blijven de jongste omwenteling in Griekenland ten hoogste toejuichen, en twijfelen niet, of de kabinetten van Londen en Parijs zullen nopens dit belangrijk vraagstuk de volkomenste overeenstemming aan den dag blijven leggen, zoodat, indien de Grieken het slechts onderling eens blijven, zij niets van buiten af te vreezen hebben.

— Gisteren waren de 3 pCt. gec. 95⅝; Ned. 2½ pCt. 53⅞; 5 pCt. 99¼; Mexico 33¾; Portugal 44; Spanje 20; Passief 5⅝. — Wissel op Amsterdam, op zigt 12—14; op tijd 12—15½; item op Rotterdam 12—16.

BELGIE.

BRUSSEL, den 15den October.

Op heden den 15den dezer zal de plegtige opening van den spoorweg van de belgische grenzen naar Keulen plaats hebben; zoodat alsdan de steden Antwerpen en Keulen door eene spoorweglijn, die over Mechelen, Luik en Aken gaat, zullen vereenigd zijn. De daartoe betrekkelijke feesten zijn reeds den 13den aangevangen met de aankomst van den Rijnschen spoorwegtrein te Antwerpen. De autoriteiten dier stad zouden volgens het programma den trein aan het entrepôt ontvangen, waarna de plegtigheid heeft plaats gehad van het leggen der eerste steenen aan de Rijnpoort en het nieuwe entrepôt. Des namiddags werd er een feestmaal gehouden onder de galerijen van de beurs; des avonds was de Schelde verlicht en werden er bals in den schouwburg en op de beurs gegeven. — Zaturdag morgen is de eeretrein van Antwerpen vertorkken, te Luik moest zij ten drie uren des namiddags aankomen en daar door de autoriteiten ontvangen worden. — Zondag den 15den, de eigenlijke dag voor de inwijding, zal de eeretrein van Luik naar Keulen des morgens ten negen ure vertrekken, en die van Keulen naar Aken des morgens ten zeven ure; de beide treinen vertrekken ten een ure van Aken en moeten ten half vier ure te Keulen aankomen, alwaar een feestbanket en andere festiviteiten zullen plaats hebben, die Maandag en Dingsdag zullen worden voortgezet.

— Het muzijkgezelschap de groote Harmonie te Brussel heeft zich gisteren over den spoorweg naar Keulen begeven, om er de opening van den spoorweg bij te wonen. Eene som van 3000 fr. was te dien einde door de leden gestemd.

— De apostolieke nuntius heeft voor een paar dagen een bezoek bij den Nederlandschen gezant, den heer *Rochussen*, afgelegd.

— Het dagblad *l'Indépendance* vermeldt, dat de minister van oorlog, voor wiens budget de kamers eene som van zeven en twintig millioenen fr. hebben toegestaan, terstond na derzelver bijeenkomst nog een supplementair crediet van twee millioenen zal aanvragen.

— De aanhoudende regens der laatste dagen hebben het water in de omstreken dezer stad tot eene buitengewone hoogte doen stijgen, zoodat verscheidene streken geïnundeerd zijn. Bij het stormachtige weder is een bijna voltooid huis buiten de Anderlechtsche poort ingestort en zijn vele boomen op de Boulevards ontworteld.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 16den October.

Van wege het departement van oorlog is naar men verneemt bepaald, dat de gewone jaarlijksche garnizoensverwisseling van het alhier onder bevel van den luitenant-kolonel *Büchner* in garnizoen liggende 1ste bataillon jagers, met het te 's Hage in bezetting liggende 2de bataillon, met 1 November aanstaande niet zal plaats hebben, zullende gemeld bataillon alhier voorloopig in garnizoen blijven.

— Bij besluit van den 13den October, n°. 67, heeft Zijne Majesteit aan de na te melden hoofd-officieren bij de rustende schutterij in de provincie Noord-Braband, uit hoofde van verandering van woonplaats, eervol ontslag verleend, als:

aan *J. A. Rombout*, als majoor van het 2de bataillon der 1ste afdeeling, en

aan . . . . *Frederiks*, als majoor van het 4de bataillon der 3de afdeeling;

en voorts bij de rustende schutterij in de provincie Noord-Braband benoemd:

1ste afdeeling, 2de Bataillon, tot majoor *J. van Ghert*, thans kapitein, met den personelen rang van majoor;

2de afdeeling, tot luitenant-kolonel, kommandant der afdeeling Mr. *H. J. van Swieten*, thans majoor van het 3de bataillon der afdeeling;

tot majoor van het 3de bataillon mr. *R. P. Romme*, thans kapitein bij het 1ste bataillon;

3de afdeeling, tot luitenant-kolonel kommandant der afdeeling *D. J. T. C. Meijer*, thans majoor van het 1ste bataillon;

tot majoor van het 1ste bataillon *N. E. van Dijk*, thans kapitein bij het bataillon;

tot majoor van het 3de bataillon *J. A. de Munck*, thans kapitein bij het bataillon;

tot majoor van het 4de bataillon *R. T. Ribbius*, thans kapitein bij het bataillon.

— De minister van finantiën ad interim heeft in voldoening van artikel 3 der wet van 27 December 1840, in verband met de bepalingen der wet van 19 Junij 1843 ter openbare kennis gebragt, dat het bedrag der uitgegevene schatkistbilletten op den 1sten dezer maand beliep *ƒ* 11,962,000; dat zich voorts onder genoemd kapitaal eene som bevindt van *ƒ* 64200, uit de creatie van 1 November 1842, waaromtrent door de houders vóór den 1sten dezer maand geene kennis uitgebragt, waarin zij de aflossing met 1 November 1843 verlangen, en welke stukken mitsdien op den verschijndag en vervolgens alleen ten kantore van den agent van het ministerie van finantiën te Amsterdam zullen aangeboden worden.

— Uit 's Hage schrijft men:

„ Men verneemt van goederhand, dat het voornemen van Z. M. den Koning zou zijn, reeds weder spoedig een begin te maken met arbeid aan behoeftigen en zonder werk zijnde ambachtslieden te verschaffen, door aanmerkelijke vergravingen, verbeteringen en verfraaijingen in de duinen van Zorgvliet, dezen winter te doen uitvoeren, waardoor, gepaard met het later verschaffen van krui- en spinwerk van wege het Stedelijk Bestuur, gelijk in vorige jaren in den winter gewoonlijk heeft plaats gehad, aan de armoede en het werkgebrek dezen winter, hier ter stede en te Scheveningen, voor een gedeelte zal kunnen te gemoet gekomen worden."

— Volgens een scheepsberigt, is den 24 September bewesten de straat van Gibraltar gezien Z. M. exercitie-eskader, onder commando van Z. K. H. Prins *Hendrik* der Nederlanden. Naar een' brief van den agent van de Lloyds, te Gibraltar, van 1 October, zou het eskader echter eerst den 30 September die haven verlaten hebben.

— Na zich hieromtrent met het departement van oorlog te hebben verstaan, heeft Z. Exc. de minister van binnenlandsche zaken de gouverneurs der provinciën uitgenoodigd, om voorloopig, en tot zoo lang hierin nader zal zijn voorzien, *te beginnen met het aanstaande jaar* 1844, door de heeren militie-commissarissen slechts *eene enkele* inspectie over de verlofgangers der nationale militie en wel in de maand *October*, te doen houden, op welk tijdstip dezelve inspectie ook zal zijn toe te passen op de miliciens, die in den loop van het jaar in den wapenhandel geoefend zijn.

De eerstvolgende inspectie der verlofgangers zal evenwel nog in de maand *November aanstaande* moeten plaats hebben.

— In het *Dagblad van 's Hage* wordt het volgende medegedeeld:

„ Sedert eenige dagen waren er drie schepen in het gezigt van Scheveningen, die, met inspanning van alle krachten, eene stranding trachtten te ontkomen. Nu eens was de wind west, dan west-noordwest. — Eergisteren middag waren er nog twee vaartuigen duidelijk in het oog. Het schip, hetwelk zich het meest westelijk bevond, kon ten drie ure niet langer zee bouwen, en men zag hetzelve afstoen, in de nabijheid van Ter Heyde, op het strand geraken. De strandvonders van Scheveningen, benevens het lid der Hol-

landsche Reddingmaatschappij, *P. Varkevisser*, en de Med. Doctor *van Renesse*, alsook eenige visscherslieden, begaven zich in allerijl naar de plaats der schipbreuk, welke zij met hun voertuig slechts met veel moeite konden bereiken, doordien het water wassende was en de wind al meer en meer opstak.

»Daar ter plaatse komende, vond men den burgemeester van Monster met eenige zeelieden, benevens de beide reddingsbooten op het strand. Het was alsoo half 5 ure en dus bijkans hoog water, zoodat er nog aan geene redding te denken viel. Desniettemin was de graaf *d'Oriolla*, secretaris der Pruissische ambassade, die zich van Scheveningen te paard daarheen had begeven, geheel ontkleed, in zee gegaan, en trachtte, in weerwil van het dreigendste levensgevaar, door de hevige branding henen, het schip te bereiken en redding aan te brengen. Vergeefs poogde ieder aanschouwer, die 's mans moed moest bewonderen, hem aanvankelijk van zijn voornemen terug te brengen, en hem te beduiden, dat hij, zonder hulp te kunnen bieden, zijn eigen leven stellig op het spel zou zetten. Tot tweemalen toe begaf deze edele menschenvriend zich te midden der golven, doch moest ten laatste, verkleumd van koude, en door de lijnen gewond, erkennen, dat de kustbewoners en ervaren zeelieden de waarheid hadden gesproken. Geheel ontdaan, verliet de graaf een oogenblik het strand, doch keerde welhaast terug, om getuige te zijn van de pogingen met de reddingsboot, die echter bij het wassende water mede moesten mislukken. De toestand der schipbreukelingen werd intusschen ieder oogenblik schrikkelijker. Het vaartuig barstte van een. Men zag een zestal ongelukkigen bij de kajuit, zich vastklemmende onder aan den mast. Het gekerm dezer menschen was hartverscheurend, en laat zich niet beschrijven. Hun levensgevaar klom hooger en hooger, daar het schip al meer en meer uit elkander sloeg, en ten laatste slechts een wrak vertoonde. Het nog overige einde van den mast, waarin één der schepelingen geklommen was, sloeg van het wrak af; een nieuw, en nog veel ontzettender noodgeschrei ging op. De heeren *Behr* en *Varkevisser* achtten dit oogenblik beslissend, spraken eenige Scheveningsche visschers moed in, en één hunner, *Klaas de Graaf*, stort zich terstond in de golven, nadert het wrak en redt één der ongelukkigen. Zijn voorbeeld vindt edele navolging: een inwoner van Ter Heyde waagt evenzeer zijn leven, en redt een' tweeden man der equipage, en aldus wordt er een vijftal menschen, door een gelijk getal redders, wier namen het ons leed doet nog niet alle te kunnen opgeven, van een' gewissen dood gered. Een der schipbreukelingen was reeds van boord geslagen en omgekomen.

»Met de meeste zorg zijn de schipbreukelingen door de goede bemoeijenissen van den burgemeester, den heer *Droogleever Fortuyn*, te Ter Heyde binnengebragt, alwaar de heeren *van Renesse* en de chirurgijn van Monster, *van Leeuwen*, op het loffelijkste alles hebben aangewend, om de ongelukkigen, die in een' half bewusteloozen toestand verkeerden, bij te helpen en geneeskundig te behandelen. De heer *H. H. van Gogh*, die zich bij het vernemen van de ramp naar Ter Heyde begeven had, verdient, even als de jonge heer *M. Varkevisser*, door zijne te werk gestelde pogingen tot redding mede genoemd te worden. Ook mogen wij niet verzwijgen de edelmoedige deelneming, welke bij deze gelegenheid is betoond door de heeren gezantschaps-secretarissen van Rusland en Sardinie, baron *de Nicolai* en den markies *d'Aziglio*.

» Het schip was een zoogenaamd Noorweegsch jagt, *de 2 Sokskende* geheeten, had eene lading ijzer, behoorde te Lauwig, in Noorwegen, te huis, en kwam laatstelijk van Engeland, met bestemming naar Dordrecht. Men verneemt, dat de Zweedsche gezant, de graaf *de Gyldenstolpe*, zich beijverd heeft, zich naar Ter Heyde te begeven, om zijne landgenooten te bezoeken.

— Men schrijft uit Venlo van den 9den October. De storm, welke met onweder gemengd, eergisteren gewoed heeft in de omstreken dezer stad, heeft groote schade aangerigt. Een uur van hier, aan beide zijden van de Maas te Grubbenvorst en Schandelen onder Velden, moeten door eene soort van windhoos vele woningen bijzonder geleden hebben. Van wel in de twintig huizen zijn geheele of gedeelten van daken als opgeligt en weggeworpen. Men zegt, dat er in den toren van de kerk te Velden groote scheuren ontdekt zijn. Gelukkig hoort men niet, dat mensch of vee gekwetst is geraakt.

— Uit Groningen schrijft men, onder dagteekening van den 12den dezer:

» Heden morgen heeft de hooggeleerde heer *L. G. Pareau*, op de daarbij gewone plegtige wijze, het rectoraat der binnen deze stad gevestigde hoogeschool overgedragen aan den voor het thans ingegane akademiejaar door Zijne Majesteit benoemden rector, den hoogleeraar *G. J. Meijer*, en bij deze gelegenheid eene plegtige redevoering gehouden: *de religionis Christianae vi in doctrinis disciplinisque humanis*; d. i.: *over den invloed der Christelijke godsdienst op de wetenschappen*. — Tot secretaris van den akademischen senaat is benoemd de hoogleeraar *L. G. Pareau*."

— Men meldt uit Nijmegen, van den 7den October:

» In het dorp Groesbeek, reeds dikwijls door zware rampen geteisterd, woedde in den nacht van den 3den op den 4den dezer een felle brand, waarvan de oorzaak niet bekend is. Onder de eischen der natuur bezweken, lagen de bewoners van het nederige dorp in diepen slaap. Op het onverwachtst werden zij gewekt door het hulpgeschrei der huisgenooten van den landbouwer *Mathias Peters*, wiens woning en aanhoorigheden in lichtelaaije vlam stonden. Ook hij had zich met de zijnen ter ruste begeven, en ontwaakte eerst toen de hitte van het vuur zich in zijne slaapstede deed gevoelen. Slechts eenige minuten bleven hem over, om met zijn gezin het dreigend gevaar te ontvlugten van in de vlammen den dood te vinden. De aangebragte hulp bleef vruchteloos; in weinige oogenblikken lag de landhoeve, met haren aanzienlijken voorraad gedorscht en ongedorscht graan, benevens den geheelen inboedel in de asch. Twee stuks vee hadden zich losgerukt, maar vijf koebeesten en vier varkens, werden der vlammen ter prooi. Te vergeefs was het pogen der huisvrouw, om het door haar zoo zorgvol aangekweekt vee te redden, zij kon den stal niet meer bereiken. Gelukkig waren de paarden dien nacht in de weide gebleven, hetgeen aan de mislukte pogingen van den eigenaar, om dezelve den avond te voren op den stal te brengen, was toe te schrijven, anders zouden deze welligt mede zijn omgekomen. De woning zelve is, naar men verneemt, voor brandschade verzekerd.

Zuidpool-expeditie.

Den 4den September zijn de beide schepen Erebus en Terror, welke op hooger last onder de bevelen van kapt. James Ross en van kapt. Crozier eenen ontdekkingstogt naar de Zuidpoolstreken hebben gedaan, te Falkstone binnengevallen. Reeds zijn er belangrijke en uitvoerige mededeelingen nopens deze reizen bekend gemaakt, welke (zoo zij door het authentiek verslag bevestigd worden) regt geven om dezen kruistogt niet slechts den langdurigsten, maar ook den gelukkigsten en den vruchtrijksten van alle sedert Cook naar het Zuidelijk halfrond uitgezonden expeditiën te noemen. Wij geven hier een uittreksel uit die berigten.

Den 29sten September 1839 verlieten de Erebus en Terror Engeland. Na onderscheidene waarnemingen bij Madera, Praya, Trinidad, bereikten zij den 31sten Januarij 1840 St. Helena. Hier werd een magnetisch observatorium opgerigt. Vertrek van daar den 8sten Februarij, aankomst aan de Kaap de Goede Hoop den 17den Maart. Onderzoek naar de temperatuur en de specifieke zwaarte der zee tot op 600 vademen diepte. Afvaart den 3den April, aankomst in de Kerguelensbaai den 12den Mei. Den 29sten — de dag tot gelijktijdige waarnemingen op verschillende plaatsen bepaald — werd gedurende 24 uren van de proeven met magnetometrische werktuigen om de 2½ minuut aanteekening gehouden. Gelukkigerwijze had er juist een zoogenaamde Magnetische storm plaats, welke ook op onderscheidene plaatsen is opgemerkt, en daar deze hier even als elders (in Canada b. v.) op de werktuigen zich deed gevoelen, verkreeg men een stellig bewijs voor de ontzettende uitgebreidheid der magnetische werkingen, die de as der aarde met een snelheid doorloopen, welke aan die des lichts en der electriciteit gelijkstaat. Na een langdurig oponthoud in de wateren van Van-Diemensland wendde de expeditie zich naar de Aucklands-eilanden, waar in November 1840 eene reeks magnetische waarnemingen voltooid werd. Van hier begon eerst de eigenlijke togt naar de Zuidpool. Kapt. Ross had het plan gevormd om tusschen den koers van den Russischen ontdekker Bellinghausen, en dien van Cook het midden te houden en dan Zuidwestwaarts op de Poolstreken aan te sturen. Den 12den Dec. verliet hij de Aucklands-eilanden en op nieuwjaarsdag 1841 stevende de expeditie tusschen hooge ijsbergen door den Zuidpoolcirkel binnen. Onophoudelijke sneeuwbuijen, zware nevels en windstilten maakten de vaart door het ijs uiterst bezwaarlijk; eerst den 9den Januarij bereikten de schepen weder een open vaarwater en stevenden toen onbelemmerd op de magnetische Pool aan. Den 11den Jan. werd op 70° Z. B. en 172° O. L. regt vóór hen, tusschen de plaats waar zij zich bevonden en die pool, land ontdekt, — het Zuidelijkste hetwelk tot heden gezien is. — Het verhief zich tot eene hoogte van 9000 tot 12000 voet, schitterend van onafzienbare sneeuwvelden en glinsterende gletschers. Het was echter onmogelijk den vasten wal te bereiken; de kusten waren ontoegankelijk en door eenen muur van ijsbergen omsloten. De koers werd daarop Z. O. waarts genomen, en men ontdekte onderscheidene kleine eilanden. Op een van deze gingen de beide gezagvoerders aan land, en namen het voor Koningin Victoria in bezit. Het ligt op 71° 56' Z. B. en 171° 7' O. L. en bestaat geheel uit vulcanische rotsen. Kapt. Ross besloot nu zoo ver hij konde Zuidwaarts voort te dringen, om, zoo mogelijk, de magnetische pool te passeren, die volgens onderscheidene gecombineerde waarnemingen omstreeks 76° Z. B. moest liggen, en van daar Westwaarts koers te zetten. Den 22sten Januarij bereikte hij den 74sten graad, de hoogste Zuidelijke breedte, tot welke iemand tot nog toe was voortgedrongen. Hier ontmoette men de gewone belemmeringen, zuidelijke stormen, nevels, sneeuwjagten, enz. Men ging echter voort de kusten van het ontdekte land te onderzoeken, landde den 27sten Jan. op een vulcanisch eiland en ontdekte daarop eenen meer dan 12,000 voet hoogen vuurspuwenden berg aan

welken den naam **Erebus** werd gegeven. Den 19den Febr. eindelijk bevonden de reizigers zich op 76° Z. B. 164° O. L. Daar alle pogingen om hier aan land te komen vruchteloos bleven en het goede saizoen nagenoeg verstreken was, besloot men van hier de terugreis aan te nemen. Het geheele nieuw ontdekte land, dat zich van 70° tot 79° uitstrekt, werd **Victorialand** genoemd. Den 4den Maart passeerde men weder den poolcirkel op de hoogte, waar vroeger de luit. WILKES een Zuidelijk vastland meende te hebben ontdekt; alle nasporingen echter hiernaar bleven vruchteloos, en men kwam tot de overtuiging, dat dit land in het geheel niet bestaat en dat WILKES waarschijnlijk door nevelbanken bedrogen is geworden. Westelijk vooristevenende, bereikte men het punt, waar volgens onderstelling van Prof. GAUSS de magnetische pool zoude zijn, welke evenwel onjuist bleek te zijn. Den 4den April zette men koers naar van Diemensland, van daar naar Sidney en de Eilandenbaai tot het voortzetten der magnetische en meteorologische waarnemingen.

Den 23sten Nov. 1841 werd een nieuwe ontdekkingstogt ondernomen, doch eerst den 1sten Jan. 1842 gelukte het weder den poolcirkel te passeren. Daarop had men gedurende langen tijd met ijsbergen en aanhoudende stormen te kampen, zoo dat de schepen meermalen in het grootste gevaar verkeerden: eerst den 2den Febr. kwam men weder in open water, niet meer dan 10 dagen vóór den datum waarop men in het vorige jaar tot den terugkeer besloot. Nu evenwel waagden de reizigers het, nog verder voort te dringen. Den 22sten Febr. bereikten zij de plek, waar de vroegere onderzoekingen waren afgebroken. Met hevigen wind slaagden zij er in, nog 130 mijlen verder voort te sturen, doch toen werd alle inspanning vergeefs. Zij besloten dus tot de terugreis en zetteden regtstreeks koers op Kaap Hoorn. Na eene allermoeijelijkste, dikwijls gevaarlijke vaart bereikte men Rio Janeiro, kalfaatte de schepen en bragt alles voor eenen derden togt in gereedheid. Deze werd den 17den Dec. 1842 ondernomen, gaf tot vele nieuwe [minder bepaald aangewezen] ontdekkingen aanleiding, maar was door stormen en ijsschotsen bezwaarlijker dan een der vorige, zoo dat men den 4den Febr. 1843 pas den 65sten graad Z. B. bereikt had. — Den 22sten van dezelfde maand erlangde Ross, ten gevolge van verschillende en aanhoudende waarnemingen, de bijna onbetwistbare zekerheid, dat men tot nog toe verkeerdelijk (even als in het Noorden) het bestaan in het zuidelijk halfrond van twee magnetische polen had aangenomen, en bovendien de bevestiging van zijne vroegere resultaten omtrent de ligging van deze enkele pool. Den 25sten Maart zagen de reizigers den laatsten ijsberg en den 4den April bereikten zij de kaap d. G. H. Nu werd nog eens de reeks der magnetische observatiën op St. Helena, Ascension en te Rio Janeiro herhaald, en van hier eindelijk de steven huiswaarts gewend.

Met bijzondere eer en lof werd Kapt. Ross te Londen ontvangen. De eerste Lord der Admiraliteit, Earl HADDINGTON, betuigde den koenen reiziger namens en in tegenwoordigheid van het geheele collegie op eene plegtige wijze dank voor de uitstekende diensten die hij met de zijnen aan het Vaderland en der wetenschap had bewezen. En zekerlijk de aardrijkskunde, de natuurkunde, maar vooral het onderzoek naar het nog zoo geheimzinnige Aardmagnetismus, zijn aan deze togten ontdekkingen verschuldigd, die dezelve door alle tijden heen eene uitstekende plaats zullen doen toekennen onder de reusachtige ondernemingen, waartoe gloeijende zucht naar kennis en onverzettelijke moed den mensch kunnen aansporen.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van ll. Zaturdag werden omgezet: Ned. 2½ pCt. 54 een zest.; Certif. 5 pCt. 100¼; Amort.-Syndic. 4½ pCt. 95; 3½ pCt. 79⅝; Domein Losr. 100 drie achtste; Handelm. 133; Spoorweg op Haarl. en Rott. 58¾; Rijn-Spoorw. 90½; Haarlemmermeer 105¼; Rusland 108; Id. 4 pCt. 91; Inschrijv. in Amsgd. 6 pCt. 70⅞; Certif. van dito 6 pCt. 72¾; Spanje 18 een zest.; 3 pCt. 28; Portug. 2½ pCt. te Lond. 44⅝; Oostenr. Met. 109⅝; Bras. 76¾; Louisiana 44⅝; Philadelphia 39; id. 6 pCt. bij Hope 35; Bankact. ƒ 5¼.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.